

Alia lra.
non habet
tambulau

tum cor: sacrificiū deo est: sacrificium obtulit: qui dixit. **B**omine non est exaltatum cor meum. **V**ide alio loco sic offerentem. **B**icatur deo. **V**ide hūilitatē meam et laborē meū: et dimitte oīa peccata mea. **D**ñe nō ē exaltatū cor meuz. **N**ecq; in altis elati sūt oculi mei: **N**ecq; ingressus sū in magnis: necq; in mirabilibus super me. **H**oc planius dicat et audiatur. **N**on fui supbus: nolui quasi in mirabilib⁹ innotescere hominibus: et nec quesiui aliqd supra vires meas: vnde me apud impios iactarem. **I**ntendat caritas v̄ra: mag⁹ res cōmendat: quomō Symon ille magus in mirabilibus ingredi volebat sup se: ppter ea plus illi electauit potētia aploꝝ: q̄ iusticia christianozū. **A**t vbi vidit p man⁹ impositionem aploꝝ et p orationes eoz desidare fidelibus spūsanctū: et qz tunc p miraculū demonstrabat aduētus spūsancti: vt linguis loquerent̄: q̄s nō didicerāt oēs sup quos veniebat spūsanctus: **N**ec ideo mō nō dat spūsanctus: qz linguis non loquunt̄ q̄ credūt. **I**deo enī tūc oportebat: vt linguis loquerent̄: vt significaret̄ oēs linguas christo credituras: vbi impletū ē qd significabat: miraculū oblatū ē: **L**uz ergo h̄ videret Symō magus: voluit talia facere: nō talis esse. **E**t nostis qz etiaz pecunia putauit companduz spūsanctū. **E**rat ergo de talib⁹ q̄ in templo intrant ad emēdū et vendendū: emere volebat qd v̄dere disponebat. **E**t vere fratres mei: quia talis erat ille: et sic intrauerat ad eos: dñs illos expulit de templo q̄ columbas vendebat. **C**olūba aut̄ spūsanctus significat. **C**olebat q̄ Symon emere colūbam et vendere colūbam. **A**ccessit dñs Iesus christus: qui habitabat in tēplo Petri: et flagello resticule expulit foras malū mercatorē. **E**rgo sunt hoīes quos delectat miraculū facere: et ab eis q̄ p̄fecerunt in ecclesia miraculū exigūt: et ipi qui q̄si p̄fecisse sibi vident talia volūt facere: et putāt se ad deū non ptinere: si nō fecerunt. **D**ñs aut̄ deus noster: q̄ nouit qd cui tribuat: et vt fuerit compago corpis i pace alloquit̄ ecclesiā p apostolū. **N**ō potest dicere oculus manui: opus te non habeo: aut iteruz caput pedibus: opus vobis nō habeo. **S**i totū corpus oculus: vbi auditus: **S**i totū auditus: vbi odorat⁹? **E**rgo i membris nostris videtis fratres: quō singula officiū suū habeāt mēbra. **O**culus videt et nō audit: auris audit et nō videt: ma-

nus opat: nec audit: nec videt: pes ambulat: nec audit: nec videt: nec facit qd facit manus. **S**z in vno corpe si sit sanitas: et nō aduersum se litigēt mēbra: et auris videt in oculo: et oculus audit i aure: nec obijci potest auri qz nō videt: vt dicatur ei: nihil es: minor es. **N**unqd̄ videre et discernere colores potes: qd facit oculus? **R**espondet enī auris de pace corpis: et dicit. **I**bi sum vbi est oculus: in eo corpe sum: in me non video: in illo cū quo sum video. **I**ta cū auris dicit: oculus mihi videt: oculus dicit: auris mihi audit: oculi et aures dicunt: manus nobis opant: manus dicūt: oculi et aures nobis vidēt et audiūt: oculi et aures et manus dicūt: pedes nobis ambulāt: **O**mnia in vno corpe cum opantur: si sit ibi sanitas et cōcordent mēbra: gaudēt et congaudent sibi: et si aliqd molestie sit i aliquo membro: nō se deserūt: sed compatiunt̄ sibi. **N**unqd̄ qz in corpe pes quasi longe videtur ab oculis: illi enī sunt locati in hūilitate: illi aut̄ infra positi: **Q**ñ forte pes spinam calcauerit: deserūt oculi: et nō sicut videmus totū corpe cōtrahit: et sedet homo: curiat spina dorsī: vt querat spina que besit in planta. **O**mnia mēbra q̄cqd possūt: faciūt: vt de infimo exiguo loco spina que inherat educat. **S**ic ergo fratres q̄squis in corpe christi non potest resuscitare mortuus: nō illud querat: sed querat ne discor det in corpore: quomō si auris querat videre: discordare potest. **N**am quod nō accepit: nō potest facere. **S**ed si ei obiectum fuerit et dictum: si iustus esses: resuscitares mortuū quomō resuscitauit Petrus. **I**n christo enim maiora vident̄ fecisse apostoli: q̄ ipse domin⁹: **S**z vñ fieri potest: vt pl⁹ valeant sarmēta q̄ radix: **Q**uō aut̄ quasi maiora vident̄ fecisse illi q̄ ille: **A**d vocem domini surrexerūt mortui: ad ymbra transeuntis Petri surrexit mortuus: mai⁹ hoc videt̄ q̄ illud: **S**z christus facere sine Petro poterat: Petrus nisi in christo nō poterat: **Q**uia sine me inq̄t nihil potest facere. **C**um ergo hoc audierit homo qui p̄ficit: quasi obiectam calūniam ab ignaris paganis: ab hominibus nesciētibus quid loquantur in compage corpore christi: respondeat et dicat. **Q**uid dicis: non es iustus: quia non facis miraculum: **P**osses et auri dicere: non es in corpore: quia non videt. **F**aceres inquit et tu: sicut et Petrus fecit: **S**ed ipse Petrus et mihi fecit: quia

Psalmus
... in quo Petrus
... potest possum: quo
... minus possum: co
... plus potest: cogitatio
... dam aut pro corpe
... p̄fecerit: ipm memo
... in terra laborant
... Si q̄ fr̄ tres vni
... in eo qd alius p
... gratulante fuerit
... p̄uet ad
... costituit: p̄uet ad
... nō ē exaltatū cor
... oculi mei: necq; in
... in mirabilib⁹
... vires meas: ut
... nolui ibi magni
... de abundantiā
... de dono dei supbi
... et factat qd scrip
... humilia te in
... am. C̄ q̄ m
... de dono dei: tam atq; et
... cantat vestre: marime
... gunt nos loq̄. **P**
... factus sit p̄
... p̄fecerit: et mag
... dñs nō hoīs
... suā me
... dñs noster: Iesus
... in desperato
... magnum: an
... christiāni faceret: h̄
... sicut ipse dicit: plu
... Excellentissime q̄
... nō in ecclesia
... magis: q̄ corpe
... scripserūt: h̄ tū locu
... p̄ferunt ab errant
... sunt ipoz: improb
... ecclesia. **A**lij aut̄ q̄ scri
... a scripserūt. **L**
... magna dōa me
... Petri magni
... extollar. **I**ntē
... p̄ter magni
... extollar: dñs
... angelos facti
... h̄ fr̄es: h̄
... colap̄sio at̄ t̄
... ab angelo factus. **E**
... corpe tradit
... Bolores aut̄ corpe
... ab angel factus: h̄

in eo corpore suz in quo Petrus fecit. In illo quod potest possum: a quo diuisus nō sum. Quod minus possum: compatitur mihi: et qđ plus potest: cōgaudio illi. Ipe dñs desup clamauit pro corpe suo: Saule saule qđ me pseqr̄is: et ipm nemo tāgebat: s; p corpe in terra laborante: caput de celo clamabat. Si ḡ fratres vnusquisq; qđ potest iuste egerit: et in eo qđ alius plus pōt: si inuiderit: s; pgratulus fuerit: tāq; p̄ inuocorpe cū eo cōstitutus: p̄tinet ad eū vox ista psalmi: **Nō ē exaltatū cor meū: neq; i altū elati sunt oculi mei: neq; ingressus suz in magnis: neq; in mirabilib; sup me.** Qđ enī excessit vires meas: ait: **Nō q̄siur: non ibi me extendi: nolui ibi magnificari.** **Haz ista exaltatio de abundantia gr̄az: qđ sit timenda: ne qđs de dono dei supbiat: s; magl fuerit humilitate: et faciat qđ scriptū est. Qđ to magnus es: tāto humilia te in oib;: et coram deo inuenies gr̄am.** Qđ ḡ timenda sit supbia de dono dei: etiam atq; etiā cōmēdādūz ē caritati vestre: maxime qz psalm; breuissim; p̄mittit nos loq;. **Paulus ap̄ls q̄uis ex p̄secutore factus sit p̄dicator: abū dantorem gr̄am p̄secutus est in oī labore apostolico qđ ceteri apli: vt magis de; ostēderet suum esse qđ dat: nō hoīs.** Quō solent medici potentā sue artis in desperat; ostēdē: sic et dñs noster **Jesus ch̄ist; medicus et saluator n̄r in desperato qđ p̄secutor ecclie fuit ostēdit magnitudinē artis sue: vt nō solum eū ch̄istianū faceret: s; et aplū: nec tñ aplū: s; sicut ip̄e dicit: plus omnib; illaboraret.** Excellentissime ḡ gr̄e fuit. Et videtis fratres: qz nō in ecclia **Pauli apo stoli eplē vigent magis: qđ coap̄torum ei.** Alij enī nō scripserūt: s; tñ locuti sunt in ecclia. **Nā qđ p̄ferunt ab erratib; lib̄ nomie ip̄oz: qz nō sunt ip̄oz: improbāt: nec acceptant ab ecclia.** Alij autē qđ scripserunt: nec tñ: nec tāta gr̄a scripserūt. **Lū ḡ esset magne gr̄e: et magna dōa meruisset a deo: qđ dicit qđā loco: p̄prop; magnitudinez aut reuelationū ne extollar.** Intēdite rē tremēdam vobis dico: p̄pter magnitudinē inq̄t reuelationū ne extollar: dat; est mihi stimulus carnis mee: angelus sathāe: qđ me colaphizet. **Quid est h; fratres: Ne extolleretur tāq; iuuenis: colaphizabat; tāq; puer.** Et a quo: **Ab angelo sathāe.** **Quid est hoc: Bolore qđam corpis tradit exagitat; vebement.** **Bolores autē corpoz plerūq; im mittunt ab angel; sathāe: s; hō p̄nt: nisi**

pmissi. **Nam et Job sanct; sic p̄batus est.** **Permissus ē ad eū p̄bandū sathāas: et p̄cussit euz vulnere: vq; v̄nibus putresceret.** **Inmūd; enī p̄mittebat; et sanct; p̄babat.** **Nescit diabolus qđta bōa de illo fiat: etiaz cū seuit.** **Seuies intrauit in cor Jude: seuiens tradidit ch̄istū: seuies cruciāxit: et crucifixus ch̄isto redemptus est orbis terrarū.** **Ecce seuitia diaboli diabolo obfuit: nobis autē p̄fuit.** **Seuiedo enī quos tenebat amissit: redemptos sanguie dñi: quē cū seuiret: effudit.** **Si sciret tñ damnū se passurū: nō funderet in terram p̄cium quo redemptus est genus humanū.** **Sic ergo ille angelus sathāe: quasi libēter p̄missus est colaphizare apostolū: sed tamē apostolus curabatur.** **Et quia illud qđ medicus apposuerat molestū erat infirmo: rogauit medicum vt auferret.** **Quomō cū medicus apponit visceribus aliqđ forte epithema molestuz et ardens: inde tamē curandus est ille cuius viscera tumbāt: cū ille ardere cepit et cruciari medicamēto: rogat medicum vt auferat medicatū: medicus autē p̄solat: monet patiaz qz nouit qđ vtile sit qđ apposuit.** **Ita et ap̄ls sequit; et dicit: cū dixisset: **Batus est mihi stimulus carnis mee: angelus sathāe qđ me colaphizet.**** **Predixit autē quare: **Ne magnitudie reuelationū extollar: dat; est mihi stimulus carnis mee: angel; sathāe qđ me colaphizet: p̄pter qđ ter dñs rogauit: vt auferret eū a me.**** **Hoc est dicere: rogauit medicū: vt auferret a me molestū epithema qđ mihi apposuerat.** **S; audiu; voce medici: **Et dixit mihi: Sufficit tibi gr̄a mea: nam v̄tus in infirmitate p̄fici.**** **Ego noui qđ apposuerim: ego noui vnde egrotēs: ego noui vnde saneris.** **Si ergo charissim; **Paulus potuit apostolus extollere magnitudie reuelationū: nisi acciperet angelū sathāe qui se colaphizaret: quis de se posset esse securus?**** **Tutius videt ambulare qđ minus accipit: s; si non puerse querat qđ recte nō accipit.** **Querat sine quo nō potest esse in corpore ch̄isti: aut sine quo male ē illic.** **Tutior est enī in corpore digitus san;: qđ lippies oculus.** **Digitus exigua quedaz res est: oculus magna multum potest: et tamen melius est digitū esse et sanuz esse: qđ oculus eē et p̄turbare: lippire: et excecari.** **Nō ḡ querat quisq; in corpore ch̄isti: nisi sanitate.** **Scdm sanitate habeat fidē: ex fide mandatur cor eius: ex mūdatione cordis videbit illam faciem: de qua dictum est:**

est deus: quia deus erat hominem assumendo: sed non est mutatus in hominem: quomodo non potes dicere non te passum iniuriam: si vestis tua conscindat. Et quando quereris: vel amicus: vel in iudicio hoc dicis iudici: Ego scidit me: non dicis conscidit birrum meum: sed conscidit me. Si potuit et meruit vestis tua dici tu: que non est tu: sed vestis tua: quanto potius meruit audire caro christi templum verbi unitum cum verbo: Et quicquid in carne pateret: deus ipse pateret: quibus verbis nec mori potuerit: nec corrumpi: nec mutari: nec occidi: sed quicquid horum passum est in carne passum est. Et noli mirari: quia verbum nihil passum est: nec anima hominis potest pati aliquid occisa carne: dicite ipse domino: Nolite timere eos qui corpus occidunt: animam autem non possunt occidere. Si anima non potest occidi: verbum dei poterat occidi: Et tamen quid dicit: Flagellavit me: colaphizavit me: percussit me: dilaniavit me: totum hoc non fit in anima: et tamen non dicit nisi me: propter unitatem consortii ipsius. Dominus ergo noster Iesus christus panis: se fecit nobis lacte: incarnatus et apparens mortalis: ut in eo finiret mors: et non aberraremus a verbo: credentes in carnem quod factum est verbum. Hinc crescimus: ipso lacte nutriamur: antequam validi simus ad capiendum verbum: non recedamus a fide lactis nostri. Illi autem heretici volentes disputare de eo quod non poterant capere: dixerunt quia filius minor est quam pater: et dixerunt: quia spiritus sanctus minor est quam filius: et fecerunt gradus: et imiserunt in ecclesiam tres deos. Non enim possunt negare deum esse patrem: nec possunt negare filium deum: nec possunt negare spiritum sanctum deum. Et si pater deus: et filius deus et spiritus sanctus deus: inaequales sunt: et non sunt eiusdem substantie: non est unus deus sed tres dii. Disputantes ergo quod capere non poterant: elati sunt in superbia: et factus est in eis quod dicit in isto psalmo: Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui animam meam: Quae admodum quae ablactatus est a lacte super matrem suam: sic retributio in animam meam. Mater enim ecclesia dei est: unde illi separati sunt: ubi lactari et nutriri debebant: ut crescerent ad capiendum verbum deum apud deum in forma dei equali patri. Tusa est huiusmodi ab his qui ante nos ista tractauerunt: et alia sententia: et alius intellectus in his verbis: quem non tacebo caritati vestre. Hoc enim dixe-

runt: Omnis superbus displicet deo: et debet se humana anima humiliare: ne deo displiceat: et toto corde intueri quod dictum est: Quanto magnus es humiliata te in omnibus: et coram deo inuenies gratiam. Sed rursus sunt quidam homines: qui cum audierunt: quia humiles esse debent: dimittunt se: nihil volunt discere: putantes quia si aliquid didicerint superbi erunt: et remanent in solo lacte. Quos reprehendit scriptura dicens: Et facti estis opus habentes lacte non solido cibo. Sic enim nos deus vult nutriri lacte: ut non ibi remaneam: sed crescendo per lac ad solidum cibum perveniamus. Ergo non debet homo extollere cor suum in superbia: sed debet eleuare in doctrinam verbum dei. Nam si leuanda anima non esset: non diceretur in alia voce psalmi: Ad te domine leuavi animam meam: et nisi se ipsa anima super se effundat: non perveniet ad visionem dei: et ad cognitionem substantie illius incommutabilis. Nam modo cum adhuc in carne est dicitur: ubi est deus tuus: Sed intus est deus eius: et spiritualiter intus: et spiritualiter excelsus est: non quasi intervallis locorum: quod per intervalla loca altiora sunt. Nam si talis altitudo querenda est: vincunt nos aves ad deum. Ergo intus deus altus est: et spiritualiter altus: nec perveniet anima ut contingat eum nisi transierit se. Nam quicquid de deo sentis secundum corpus multum erras: multum infans es: si sentis de deo etiam secundum animam humanam quod deus: aut obliviscatur: aut ita sapiat ut deipsum: aut faciat aliquid et peniteat eum. Omnia enim ista posita sunt in scripturis: ut nobis latentibus commendaret deus: non ut proinde de illo sic audiamus ista: et intelligamus quasi si peniteat deum: et modo aliquid discat quod non noverat: et intelligat quod non intelligebat: et remuniscat quod oblitus erat. Talia enim aie sunt non dei. Nisi homo ergo transierit et modum anime sue: non videbit quia deus est quod est: qui dixit: Ego sum qui sum. Itaque ille cui dicebatur: ubi est deus tuus: quid dixit: Facte sunt mihi lachryme mee panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie: ubi est deus tuus. Ut autem inueniret deum suum: quid egit: Hec meditarus sum inquit et effudi super me aiam meam: Ut inueniret deum effudit super se animam suam. Non ergo sic tibi dicitur: humilis esto ut non sapias: humilis esto propter superbiam: altus esto propter sapientiam. Audi evidentem sententiam de hac re. Nolite pueri effici mentibus: sed malicia infantes estote: ut mentibus perfecti sitis. Lerte

qui adhuc lacte potantur: non solido cibo pascunt: sed illis dico qui iam manducant solidum cibū: Jam vident esse pfecti: quia intelligunt equalitatē verbi cum patre. Ad hoc non sic vident: quomō videndum est facie ad faciē: adhuc ex parte in enigmate. Currant ergo: qz cum via finita fuerit: tūc redimus ad patriam. Currant currant: extendant se. Quorūq; pfecti hoc sapiam. Et si qd alif sapitis: h quoq; vobis deo reuelabit. Si forte erras in aliq; qre nō redis ad lac matris: Quia si nō extollimini: quia si non exaltatis cor vestrū: quia si nō ingredimini in mirabilib⁹ sup vos: sed seruatis humilitatē: reuelabit vobis de⁹ qd aliter sapitis. Si autē hoc ipsum qd aliter sapitis de fendere vultis: et p̄naciter astruere: et contra p̄ces ecclesie: sit vobis maledictū hoc quod dixit: sup matrem cum estis et foris a lacte separabimini: foris a visceribus matris fame moriemini. Si autem pseueraueritis i pace catholica: si quid forte aliter sapitis q̄ oportet sapere: deus vobis reuelabit humilib⁹. Quare? Quia deus supbis resistit: humilib⁹ autē dat gratiā. Ideo ad hoc conclusit psalmus. **Speret israel in domino: ex hoc nūc et vsq; in seculum.** Qd em̄ scriptū ē grece: απο του ποπ και εως του αιωπος: h ē positū: ex h nūc et vsq; in seculū. Sz nō sēp seculi nomē hoc seculū significat: sed aliquādo eternitatē: quia eternū duobus modis intelligit: vsq; in eternū: id est aut semp sine fine: aut quousq; veniamus ad eternitatē. Hic ergo quomodo intelligendū est: Quousq; veniamus ad eternitatē? speremus in domini deum: quia cum venerimus ad eternitatem iam spes nō erit: sed ip̄a res erit.

Explicit Tractatus de ps. CXXX.

Incipit Tractatus de ps. CXXXI.

Iustum quidē erat carissimi: vt fratrem potius audirem⁹ colligā meū: p̄sentem omnibus nobis. Et modo nō negauit: sed distulit. Et ideo hoc indico caritati vestre: vt mecū p̄missum teneatis. Nō fuit autē absurdum caritati vestre: vt prior obtemperare iubenti. Extorsit enī mihi vt esset modo auditor meus: eo sane pacto vt et ego sim ip̄ius: quia in ip̄a caritate omnes eius auditores sumus: qui vnus nobis in celo magister est. Ergo animū intendite ad psalmū: quem in ordine sicut notis tractandū habemus. **Est etiam ipse p̄notat. Canticū graduū. Et aliquāto**

ceteris sub eodē titulo plior. Nō ḡ imoremur: nisi vbi necessitas coegerit: vt totū si dñs p̄miserit explicare possim⁹: qz et vos nō tāq; rudes oīa debet⁹ audire: aliqd et de p̄terit⁹ auditionib⁹ adiuuare nos debet⁹: ne omnia tanq; noua a nobis dici necesse sit. Et noui quidē esse debem⁹: quia vetustas nobis obupere nō debet: sed etiā crescendū et p̄ficiendū est. Be ipso quippe p̄fectu ait aplūs. Et si exterior homo noster corrūpitur: sed interior renouat de die in diem. Non sic p̄ficiamus vt ex nouis veteres efficiamur: sed ip̄a nouitas crescat.

Expositio psalmi.

Emento domine David: et

Omnis mansuetudinis eius.

Sicut iurauit domino: vo-

tum vouit deo Jacob. David fm fidem rerū gestarū vnus homo erat: rex isrl: filius Jesse. Erat quidē et ip̄e mansuetus: sicut eū indicat atq; cōmendat scriptura diuina: et ita mansuetus vt nec p̄secutori suo Sauli malū pro malo reddiderit. Seruauit autē erga eū tantā humilitatē: vt illum regem fateret: se autē canē: et nō p̄terue: nec supbe cū esset in deo potentior: r̄n̄debat regi: sed euz placare potius affectabat humilitate q̄ cōcitare supbia. Etiam in potestate dar⁹ ei Saul: et h a dño deo vt ei faceret quicqd vellet. Sed qz non p̄ceptū illi erat vt occideret: sed tm̄ in potestate datum illi erat. Licet autē homini vti potestate sua: ad lenitatem potius deflexit qd ei deus concessit: qui si vellet occidere: careret inimico. Sed quomō diceret: Dimitte mihi debita mea: sic et ego dimitto debitorib⁹ meis. In speluncam intrauit Saul vbi erat David: nesciens q̄ ille esset David: ad necessaria ventris ille intrauit: surrexit David sensim et lente post ip̄m: precidit illi de veste panniculū quem illi ostēderet: vt nosset q̄a habebat illum in potestate: et non necessitate: sed voluntate pepcerat: et noluit occidē. Forte ipsam mansuetudinē commendauit modo dicens: **Emento domine David et omnis mansuetudinis eius.** Hoc fm rerū gestarū fidem quā scriptura diuina vt diximus continet: Sed solemus in psalmis nō ad litteram attendere sicut in omni p̄phetia: sed p litteram scrutari mysteria. Et meminit caritas vestra: quia cuiusdā hominis vocem in omnib⁹ psalmis solemus audire: quia vnus habet caput et corpus. Caput autem in celo est: sed corpus in terra: